

Raadsvoorstel

AGENDAPUNT NO. 4.

Voorstel tot continueren van de regionale verevening jeugdzorg in 2017 op dezelfde manier als in 2016

AAN DE RAAD

Samenvatting

In de raadsbesluiten rondom de regionale verevening en risicodeling jeugdzorg 2015 en 2016 (van december 2014 en mei 2015) heeft de gemeenteraad van Aalten unaniem ingestemd met de regionale verevening en risicodeling van de in 2015 gedecentraliseerde jeugdzorg. In 2015 gold de verrekening van tekorten en overschotten het hele terrein van de gedecentraliseerde zorg, uitgezonderd de apparaatskosten en de kosten van de toegang tot de jeugdzorg. Met ingang van 2016 betrof de regionale verevening niet meer alle componenten, maar met name trajecten waarop de gemeentelijke invloed minder is (bijv. door toewijzing door justitie) en vooral residentiële zorgvormen waarvan de kosten aanzienlijk kunnen zijn.

Regionale verevening verkleint het risico voor alle afzonderlijke gemeenten en draagt dit bij aan de onderlinge solidariteit.

Voorgesteld wordt de in 2016 vastgestelde methodiek van verevening in 2017 te continueren.

Inleiding

In 2015 en 2016 is door de acht gemeenten in de Regio Achterhoek besloten samen op te trekken om eventuele overschotten en tekorten binnen de afgesproken kaders van de gedecentraliseerde Jeugdzorg met elkaar te verrekenen. In 2015 betrof dit alle geleverde jeugdzorg vormen, met ingang van 2016 werden voor verevening en risicodeling kaders afgesproken, die met name de duurdere zorgvormen en minder beïnvloedbare zorgvormen betroffen. Omdat over de daadwerkelijke uitvoering van de risicodeling en verevening over 2015 op basis van definitieve cijfers enige discussie ontstond, zijn de bestaande afspraken voor 2015 en 2016 nog eens tegen het licht gehouden om te kijken of er in 2017 doorgegaan kon worden met de verevening.

Beschrijving beleidsterrein inclusief toepasselijke regelgeving

Jeugdwet 2015

Inhoudelijke toelichting op het voorstel

Beleidsinhoudelijk

Vanuit de beleidsgroep Jeugd worden de volgende redenen aangegeven om voor 2017 te blijven verevenen in de Achterhoek;

- Gemeenten in de Achterhoek kunnen te maken krijgen met bovengemiddelde deelname van jongeren aan dure gespecialiseerde jeugdvoorzieningen (waar we weinig invloed op hebben). Het onevenwichtige financiële gevolg kan met een verevening door de regio onderling met elkaar gecompenseerd worden. Om ervoor te zorgen dat iedere jongere de zorg moeten kunnen ontvangen die hij of zij nodig heeft, ongeacht de gemeente waar hij of zij woont. Dit vraagt om solidariteit;
- Het onderling solidair zijn straalt een stevige samenwerking uit en daarnaast is het eenvoudiger om (financiële) afspraken te maken met individuele zorgaanbieders over garanties en risico's;

- Er zijn grote verschillen tussen gemeenten in de voor- of nadelen die ze ondervinden van de verdeelsystematiek van het Rijk;
- Verevening stimuleert een inhoudelijke afstemming;
- Risicoverevening draagt bij aan een goed opdrachtgeverschap richting zorgaanbieders. Goed opdrachtgeverschap houdt in dat het daarbij niet alleen gaat om maximaal risico's bij de zorginstellingen te leggen tegen zo laag mogelijke kosten. Dat brengt een ander risico met zich mee: dat te veel instellingen omvallen en het niveau aan zorgvoorzieningen zodanig omlaag gaat dat het duurzaam verschaald.

Hieronder worden de voor- en nadelen opgesomd aan de hand van ervaringen die zijn opgedaan met de verevening 2015 en het uitvoeringsjaar 2016.

Voordelen:

- De transformatie begint op gang te komen maar we hebben als Achterhoekse gemeenten nog steeds onvoldoende grip op de toegekende zorg en het transformatieproces in de bovenregionale zorg. Na een incident kunnen de kosten flink oplopen voor een individuele gemeente;
- Achterhoekse gemeenten met een residentiële instelling binnen hun grenzen worden nog niet door het Rijk hiervoor gecompenseerd. Door te verevenen worden de tekorten hierop gedeeld. In opdracht van de VNG is een onderzoek gestart op landelijk niveau. Vanaf 2017 kan, via een aanvraag, in aanmerking gekomen worden voor compensatie;
- Verevenen beperkt de gevolgen van verhuizingen: verhuizing van een gezin met risicovolle en kostbare zorg binnen de Achterhoek heeft geen direct gevolg voor de jeugdhulpkosten van de betreffende gemeenten; verhuizing van een gezin of kind met kostbare en risicovolle zorg van buiten de Achterhoek naar de Achterhoek wordt door alle gemeenten gezamenlijk gedragen;
- Je zorgt voor continuïteit van zorg in de Achterhoek (solidariteit).

Nadelen:

1. Verevening heeft als nadeel dat de prikkel om de zorg te transformeren afneemt, de extra kosten kunnen immers verdeeld worden over de Achterhoekse gemeenten;
2. Verevenen beperkt de speelruimte in de verdeling van de jeugdhulpbudgetten;
3. Verevenen draagt mogelijk een risico in zich dat er een (extra) onzekerheid bij de jaarrekening wordt opgenomen, omdat de definitieve verevening niet op korte termijn te realiseren is;
4. Gemeenten die inzetten op transformatie of strak sturen op de jeugdhulpbudgetten delen in de kosten van gemeenten die dat minder sterk doen;
5. Verevenen betekent extra administratieve lasten waar menskracht voor nodig is;

De hierboven genoemde nadelen worden hieronder nader toegelicht / verduidelijkt:

Ad 1:

Transformatie staat los van wel of niet verevenen. Naast betere inhoudelijke zorg moet je als gemeente transformeren om op de langere termijn je budgetten te kunnen beheersen gezien de kortingen die het Rijk doorvoert. Daarnaast zijn er los van de verevening ook afspraken gemaakt met de bovenregionale aanbieders om deze zorg terug te dringen.

Ad 2:

De reserveringen zijn gebaseerd op voorgaande jaren en vanaf 2016 wordt naast de dure zorg ook de weinig beïnvloedbare zorg, die geleverd moet worden, verevend. Wij zijn van mening dat reserveren juist het inzicht verhoogd in de speelruimte / budgetten die je nog hebt voor de overige zorg (welke wel beïnvloedbaar is).

Ad 3:

Dit risico beperken we door vanaf 2016 niet meer voorlopig en later in het jaar definitief te verevenen. Voor 2016 wordt de definitieve verevening, met peildatum 1 mei 2017, opgesteld. Als er voor 2017

wordt verevend zal de peildatum nog een maand eerder worden gesteld, namelijk 1 april 2018. Daarnaast is het vermelden waard dat de verevening een onderdeel is in het grotere gemeentelijke geheel om al dan niet een goedkeurende accountantsverklaring te krijgen.

Ad 4:

Vanaf 2016 wordt alleen nog maar op de duurdere zorg verevend waar we als gemeenten weinig tot geen invloed op kunnen uitoefenen. Dit zijn ook vormen van zorg waarin we als Achterhoek gezamenlijk in optrekken om deze te beïnvloeden.

Ad 5:

Verevening vergt meer administratieve inzet maar vanaf 2016 wordt deze minder. Naast ervaring opgedaan te hebben in 2015 kan in 2016 gebruik gemaakt worden van de productieverantwoording van de aanbieders. Ook gaan we vanaf 2016 niet eerst meer voorlopig verevenen, maar wordt er direct een definitieve verevening opgesteld. Vanaf 2017 werken alle Achterhoekse gemeenten met VECOZO (digitaal portaal voor VEilige COmmunicatie en declaratie in de ZOrg) wat de aanlevering van de financiële gegevens vereenvoudigd.

Drie opties verevening 2017

Voor de jaren 2015 en 2016 is besloten om binnen de Achterhoek te gaan verevenen. Voor 2015 de volledige jeugdzorg (excl. toeleiding en uitvoeringskosten). Voor 2016 verevenen we alleen maar de risicovolle en kostbare zorg van de jeugdhulp. Voor beide jaren doen we dat op basis van profijt- en solidariteitsbeginsel, dus zowel over de tekorten als over de overschotten.

Voor 2017 zijn de volgende opties bekeken:

1. Niet meer verevenen voor 2017
2. Voor 2017 verevenen enkel op tekorten (dure en niet beïnvloedbare zorg)
3. Voor 2017 verevenen conform afspraken verevening 2016

1. Niet meer verevenen voor 2017

In het Poho sociaal van 22 december jl. is de optie om als regio niet meer te verevenen aan het B&W voorstel toegevoegd. Vooral de extra administratieve last, die verevening met zich meebrengt, speelt hier een grote rol in. Hierboven is al aangegeven dat de verwachting is dat dit vanaf 2016 minder gaat worden.

Niet meer verevenen betekent dat iedere gemeente zelf verantwoordelijk is om de uitgaven voor de jeugdhulp binnen de toegekende rijksbudgetten te realiseren c.q. de tekorten hierop volledig voor eigen rekening te nemen. De solidariteitsgedachte die er binnen de Achterhoek was om de grote (financiële) risico's met elkaar te delen, wordt los gelaten.

2. Voor 2017 verevenen enkel op **tekorten** (dure en niet beïnvloedbare zorg)

De tweede optie is om voor 2017 de verevening voort te zetten voor alleen de duurdere zorg of moeilijk te beïnvloeden zorg, zoals ook voor 2016 is besloten door de Achterhoekse colleges:

- Landelijke ingekochte zorg
- Bovenregionaal ingekochte zorg
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering
- Alle regionaal ingekochte individuele voorzieningen met verblijf (7 x 24 uren zorg). In 2017 betreft dit perceel 4 Jeugdhulp met verblijf en crisis en in perceel 6 de zorg met verblijf bij Specialistische GGZ.

Bij de uitkomst van de definitieve verevening 2015, is discussie ontstaan over het draagvlak voor verevening van het overschot naar rato van het aandeel in het macrobudget op basis van het solidariteits- en profijtbeginsel.

Om dezelfde discussie te voorkomen, wordt voorgesteld:

- de "*nadeel gemeenten*" te compenseren tot de nullijn;
- in 2017 enkel tekorten te verevenen.

Daarnaast speelt in deze discussie de onzekerheid voor de gemeente Oost Gelre over de bekostiging van de Jeugdzorg die Horizon levert. Deze problematiek valt gewoon onder de verevening 2017 (als besloten wordt om te gaan verevenen voor 2017). De spelregels voor eventuele compensatie van voogdij en 18+ moeten landelijk nog nader worden uitgewerkt. De verwachting is dat vanaf 2017 de betreffende gemeenten hierin worden gecompenseerd (gebaseerd op de zorgcijfers van het jaar 2015).

Om hierover discussie te voorkomen wordt voorgesteld dat alle kosten en alle baten voor de jeugdhulp in residentiële instellingen in Achterhoekse gemeenten opgenomen worden in de verevening, ongeacht of de baten uit de reguliere rijksbijdrage komt of uit een andere (compensatie)regeling.

3. Voor 2017 verevenen conform afspraken verevening 2016

De derde optie is om voor 2017 de verevening voort te zetten conform de afspraken verevening 2016. Dus concreet:

- Landelijke ingekochte zorg
- Bovenregionaal ingekochte zorg
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering
- Alle regionaal ingekochte individuele voorzieningen met verblijf (7 x 24 uren zorg). In 2017 betreft dit perceel 4 Jeugdhulp met verblijf en crisis en de zorg met verblijf binnen de Specialistische GGZ.

Naast de nadeelgemeenten te compenseren tot de nullijn, zal er ook op eventuele overschotten worden verevend.

Inspraak/overleg (extern):

Dit voorstel is besproken met de financials van de 8 Achterhoekse gemeenten, het Managers Overleg Sociaal Domein (MOSD) en in het Poho Sociaal.

Er werd oorspronkelijk nog verschillend gedacht over het wel of niet verevenen. Echter de MOSD en Poho Sociaal hebben wel unaniem geadviseerd om te gaan verevenen voor 2017 en wel om de volgende redenen:

- Voor 2017 worden de rijksbudgetten nog meer gekort en is het op dit moment niet in te schatten hoe dit voor de individuele gemeenten gaat uitpakken. Door alleen de duurdere en risicovolle zorg te verevenen worden de grootste risico's door de Achterhoekse gemeenten gezamenlijk opgevangen;
- Medio 2017 zal er meer bekend zijn over de spelregels voor eventuele compensatie van voogdij en 18+, waardoor o.a. de gemeente Oost Gelre de garantie heeft dat de bekostiging van de jeugdzorg die Horizon levert, financieel wordt verevend voor 2017;
- De extra administratieve lasten, welke verevenen met zich meebrengt, alleen maar zullen afnemen nu gemeenten vanaf 2017 gebruik maken van VECOZO;
- Op bovenregionaal niveau is inmiddels al voor 2017 besloten om gezamenlijk hierin op te trekken;
- Tot slot: de Achterhoekse gemeenten spreken mede hierdoor het vertrouwen naar elkaar uit om in gezamenlijkheid de Jeugdhulp goed te organiseren in de Achterhoek.

In het Poho Sociaal van februari jl. heeft er een discussie plaatsgevonden over optie 2 (verevenen op alleen maar tekorten) of optie 3 (verevenen op zowel tekorten als overschotten). Vanwege de onderlinge solidariteit en het belang om gezamenlijk goede jeugdzorg te blijven bieden in de Achterhoek wordt door het Poho sociaal geadviseerd in te stemmen met optie 3.

Inmiddels (eind maart) is bekend dat zeven van de acht colleges kunnen instemmen met optie 3. In Berkelland beslist het college hier begin april over.

Voorgesteld wordt om in 2017 de vereveningssystematiek van 2016 te continueren.

Alternatieve beleidskeuzes

Financiële consequenties

Per saldo was er op het regionale macrobudget jeugdzorg een overschot in 2015. Voor Aalten, als verwachte nadeelgemeente in de jeugdzorgregio vanwege de slechts stapsgewijze doorvoering van een meer objectief verdeelsysteem, heeft de afgesproken vereveningsystematiek in 2015 uiteindelijk geleid tot een vordering van € 928.000 op de Regio gemeenten. De afloop van 2016 is nog niet bekend.

Participatie en Communicatie**Vervolgstappen inclusief tijdspad****Bijlagen**

Geen

Aalten, 14 maart 2017

Burgemeester en wethouders van de gemeente

J. Nobel
secretaris/algemeen directeur

J.A. Gerritsen
burgemeester

De raad van de gemeente Aalten

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 maart 2017;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

B E S L U I T

in te stemmen met de regionale verevening en risicodeling jeugdzorg 2017 in de jeugdzorgregio Achterhoek conform de kaders van de verevening 2016.

AALTEN, 18 april 2017

De Raad voornoemd,

De Griffier,

M.A.J.B. Fiering

De Voorzitter,

J.A. Gerritsen